

KUSTBON

Tidning för svenskarna i Estland.

Femte årg. N:o 4.	Prenumerationspris. 1 månad Mr. 15:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:75 I Finland: 1 månad Fmk 1:50	Utkommer varannan onsdag. Redaktion: N. Blees, Riddaregatan 3 Reval. Einar Bäck, (ansv.), Kristinestad.	Annonspris. 3 mk pr mm. I Sverige: 10 öre pr mm. I Finland 50 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	15 febr. 1922.
------------------------------------	--	--	---	---------------------------------

De nationella minoriteternas bevarande.

Genom världspressen har gått en notis om att de nationella minoriteterna i Estland, svenskar, tyskar, ryssar och judar, hos republikens statsälste anhållit om att få vara med, när stadganden utarbetas, som beröra dessa minoriteternas bevarande. Man bör komma ihåg att Nationernas förbund för en tid sedan gjorde republikens regering uppmärksam på, att nödiga garantier för de nationella minoriteternas bevarande saknades i landets grundlag, ett sakförhållande, som icke var ägnat att befästa Estlands ställning inom folkförbundet. De nationella minoriteterna i landet hava, framsynt nog, tagit fasta på folkförbundets intervention, och skyndat sig att göra utlandet uppmärksam på sin tillvaro. Och det kan väl knappast komma i fråga att regeringen skulle ignorera en hänvändning från ett så inflytelserikt forum, som Nationernas förbund. Det torde därför vara ganska sannolikt att en grundlagsreform i en snar framtid kommer till stånd och då är det ju en självklar sak att representanter för de nationella minoriteterna beredas tillfälle att medverka i utarbetandet av

den del av den nya grundlagen, som avser dessa minoriteternas nationella bevarande. I motsatt fall bleve grundlagsreformen i detta avseende med all sannolikhet illusorisk, en omständighet, som i framtiden kunde giva upphov till friktioner av ganska betänklig art mellan statsmakten och de nationella minoriteterna.

Folkförbundets intervention måste hälsas med uppriktig tillfredsställelse, ehuru det kanske dock hade varit mera sympatiskt att få frågan ordnad utan påstötning utifrån. När nu emellertid frågan oåterkalleligen är aktuell våga vi hoppas att den skall lösas utan missljud i en riktning som i det längsta tillfredsställer alla parter. Detta är så mycket mera önskvärt, som en liten stat icke kan äga bestånd utan inbördes sämja, vilket möjliggör ett enigt och kraftfullt uppträdande gentemot starkare grannar, som eventuellt önska inkräkta på landets fred.

Vi konstatera alltså med oblandad glädje att den dag nalkas, då de nationella minoriteterna i landet ha utsikt att i grundlag erhålla garantier för sitt nationella fortbestånd.

KUSTBON OCH SVENSKARNA I BJÖRNEBORG.

Vid sitt första månadsmöte för året, den 21 jan., beslöt Rikssvenska Föreningen i Björ-

neborg att för sin del prenumerera på Kustbon för år 1922. Därjämte uppmanades medlemmarna till talrik enskild prenumeration. En anteckningslista cirkulerade vid mötet och samlade omedelbart ett tjugotal namn.

Vi hälsa Kustbon, med den brodershälsning den bringar från svenskarna söderom Viken, hjärtligt välkomna bland de svenske i Björneborg!

Rikssvenska föreningen i Björneborg utgör lokalavdelning till Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet och är därför sammansatt av såväl riks- som finlandssvenskar.

Björneborgssvensk.

ESTLANDS NATIONELLA MINORITETER OCH FOLKFÖRBUNDET.

Representanter för de tyska, svenska, ryska och judiska minoriteterna överlämnade den 20 januari till republikens president en skrivelse, vari de anhålla, att för utarbetande av ett för folkförbundet avsett lagförslag, åsyftande skydd för de nationella minoriteterna, representanter för Estlands nationella minoriteter skulle tillkallas, vilka representanter eventuellt skulle beordras som delegerade till Genève.

INKOMSTSKATTERNA FÖR 1922.

I riksdagens finansutskott har finansministern tillkännagivit, att finansministeriet för år 1922 ämnar fixera den från skatt till staten fria inkomsten i Reval till 30,000 estmark och i övriga städer till 20,000 mark. Vidare skall skattens procentsats sänkas till 2 — 25 proc. Kommunalskatten kommer att utgöra hälften av skatten till staten. Sammanlagt komma inkomstskatterna att stiga till 3 och en halv — 37 och en halv procent.

STATSKONTROLLEN.

Rikskontrollen under loppet av år 1921 har uppdagat försvinnningar begångna inom statsämbetsverken till ett sammanlagt belopp av 62 millioner estmark. På statskontrollens åtgärd ha 153 estniska tjänstemän ställts inför domstol för tjänstemissbruk; 14 av dem ha dömts till fängelse, 15 ha avskedats utan vidare straff och 30 ha underkastats disciplinära straff; resten har frikänts.

SVERGES BESKICKNING I ESTLAND.

Svenska sändebudet i Reval, Undén har överlämnat sina kreditiv till statsäldesten.

NYTT SOVJETSÄNDEBUD I REVAL.

Lettiska tidningen Iaunakas Sinas uppger, att rådsregeringen beslutat att till sovjetsändebud i Reval definitivt utnämna kommissarien Danisjevskij, den på sin tid beryktade röde diktatorn i Lettland.

SOVJETSPIONAGET.

Polisen har avslöjat en kommunistisk organisation i Narva, som bedrivit spionage för Ryssland. Sex personer ha häktats.

EKONOMISKT.

Den 1 januari steg den utlöpande sedelstocken i Estland till 2,757,181,270 estmark eller 15 miljoner mera än 1 december 1921. Ökningen förklaras därav att alla ämbetsverk före årets slut uttagit och förbrukat de dem enligt budgeten anvisade penningbeloppen.

Kreditanstalternas antal utgjorde den 1 januari 1922 summa 149, varav 34 voro handels- och industribanker, 6 hypoteksbanker, 105 folkbanker (spar-kassor etc.) och 6 pantlåneinrättningar.

Brännskifferfyndigheterna lämnade under år 1921 en sammanlagd behållning av 5,788,341 pud, av vilka 3,619,883 pud försålades och 398,000 pud förbrukades i gruvorna. Vid årets slut återstod ett restlager om 1,770,053 pud.

JORDBRUKARBANK.

Lantbruksministeriet uppges för närvarande utarbета statuter för en av detsamma planerad agrarbank i Reval.

ESTLANDS REPRESENTAN- TER VID GENUAKON- FERENSEN.

Till estländska representanter vid konferensen i Genua ha utsetts finansminister Westel, riksdagsman Strandmann och sändebudet i Paris Pusta. Som experter deltaga i konferensen Maurits och Luther.

RANDSTATSKONFEREN- SERNA.

Den tidigare till februari utsatta konferensen mellan Polen, Estland, Lettland, Litauen och Finland i Helsingfors har framskjutits till slutet av mars. Där emot kommer den redan senaste sommar beslutna konferensen i Warschau att äga rum i medlet av denna månad. Denna konferens är av politisk art och skola vid densamma samtliga baltiska stater vara företrädade ävensom Polen och Finland.

SMÅNOTISER

— **Regeringsbyggnad.** Enligt uppgift kommer i Reval instundande vår att vidtaga uppförandet av en ståtlig regeringsbyggnad, i vilken alla ministerier, som ej ha egna lokaler, komma att inrymmas.

— **Estniska frihetskorset.** På Estlands självständighetsdag den 24 februari äger utdelning av estniska frihetskorset rum åt dem som utmärkt sig i Estlands frihetskrig.

— **Skilsmässorna.** Tall. Teataja meddelar, att ev. lutherska konsistoriet i Estland under loppet av år 1922 behandlat 500 ansökningar om skilsmässa.

— **Brevlåda.** Björneborgs-svensk. Red. ber att få på det hjärtligaste tacka för visat intresse.

M. K. Tack. Bidragen användas genast. Vi få väl hoppas på fortsatt medverkan.

— **Kustbon** utkommer denna gång något försenad, varför bedes om överseende.

Svenska krav.

I samband med frågan om de nationella minoriteternas bevarande ställas också vi svenskar inför frågan på vad sätt vi lämpligast kunna tillvarataga våra intressen i detta avseende. Med

all sannolikhet komma representanter för folkminoriteterna att höras och då är det ju gott och väl om våra svenska representanter ha kunnat bilda sig en uppfattning om opinion genom en diskussion i vårt pressorgan. Vi svenskar sakna ju praktiskt en fast organisation, som på hela folkets vägnar kunde betecknas som fullgod uppdragsgivare. Redan därför är det av vikt att frågan kommer upp i Kustbons spalter.

Kanske dessa rader just i detta avseende kunna anses berättigade.

För något år sedan yrkade underreklam på en aiboländsk självstyrelse och att döma av flera uttalanden tycktes allmänna meningen icke vara så alltför avogt stämd mot tanken på att erhålla en svensk krets-självstyrelse. Aibolands krets skulle då närmast komma att omfatta Ormsö, Nuckö, Runö, Rågöarna, Nargö och eventuellt Revals svenska församling, ett område med ca 8,000 invånare. Kretsens olika delar skulle visserligen komma att ligga tämligen spridda men den olägenheten tror jag att man skulle finna sig i, då ju fördelarna av egen centralförvaltning ändock äro så utomordentligt stora.

Och det är väl knappast tvivel underkastat att svenskheten i ett avgränsat självstyrelseområde bättre kan bibehållas än vad nu är fallet. Föröfrigt har nog Wicks kretsstyrelse också den redan visat nationalistiska tendenser. Och för framtiden tyckas förhållandena icke heller te sig så alltför ljusa. Det bleve därför kardinalpunkten i de svenska kraven: Svensk krets-självstyrelse.

Det måste väl sedan tagas för givet att förvaltningsrådet i Aibolands krets icke skall vara enbart estniska utan att svenskan måste åtnjuta minst lika

stora rättigheter. Härav följde att vi också finge rätt att använda vårt språk inför kretsdomstolen. Såsom förhållandena nu äro besitta vi icke denna rätt. Det, om någonting, är väl osunt att vi icke skola få begagna våra fäders språk för att erhålla rättvisa i våra fäders land.

Att vi sedan inom vår egen krets skulle åtnjuta kulturell autonomi i minst lika hög grad som nu är fallet, måste väl anses vara naturligt. Och jag är övertygad om att vi betydligt lättare kunna utveckla vår kulturella egenart oberoende av en estnisk kretsstyrelse och med fullkomliga rättigheter att använda vårt språk.

Vi ha alltså klara riktlinjer för vår nationella demarche. Landets övriga folkminoriteter tyskarna, ryssarna och judarna äga icke en kompakt bofast befolkning inom ett avgränsat område i samma bemärkelse som vi och de garantier, som dessa minoriteter anse önskvärda måste följaktligen bliva helt andra än våra. Men vi få likväl icke upphöra att samarbeta med dem, ty i det stora hela ha vi alldeles samma mål. Ett enigt uppträdande av de fyra folkminoriteterna är det säkraste sättet att kunna åstadkomma något positivt. En splittring åter av fronten skulle sannolikt medföra negativa resultat för samtliga minoriteter.

— Vi svenskar böra således kunna ena oss kring fältropet: Samarbete med landets övriga folkminoriteter för ernående av svensk krets-självstyrelse.

M. K.

Opinion.

ETT BALTISKT STATS-FÖRBUND.

Päevaleht skriver: Genuakonferensen måste tvinga oss att

sörja för oss själva. Endräkt mellan randstaterna från Polen till Finland är vad läget kräver. Om Ryssland återknyter de ekonomiska förbindelserna med Europa förlora randstaterna sin hittillsvarande betydelse som etappland till Ryssland. Då kommer man att framlägga förslag om förbund o. s. v. Randstaternas diplomati måste städse ihågkomma detta. Icke endast små grannvister, utan också den omständigheten att skapandet av ett baltiskt statsförbund försiggår långsamt och att våra båda yttersta grannar i detta hänseende visa föga intresse gör icke vår allmänna situationen bättre.

BESKYLLNINGARNA MOT UTRIKESMINISTERIET.

Päevaleht har i ett antal artiklar under senare tid skarpt gått till rätta med estniska utrikesministeriet, vars tjänstemän ävensom opereringskommissionen i Moskva bladet beskyller för att bedriva illegal handel med sprit, sackarin, platina o. s. v. En revision hade visserligen företagits, då ryktena om korruption inom ministeriet blevo för besvärande. Men revisionen hade artat sig mycket lindrig och resulterat i att endast några få komprometterade tjänstemän avskedats, medan de övriga skyldiga tillåtas fortsätta sina tvetydiga kommersiella transaktioner. Päevaleht yrkar på verksamt inskrående i syfte att få utrikesministeriet vederbörligen rensat från de skadliga jobbarelementen. Estlands anseende fordrar detta, understryker tidningen.

Utlandet.

ATTENTAT I FINLAND.

Tisdagen den 14 febr. meddelades från Helsingfors att inrikesministern Heikki Ritavuori vid 5-tiden på eftermiddagen mördats utanför sitt hem. Attentatorn, affärsmannen Knut Ernst Robert Tandefelt avsköt

tre revolverskott mot ministern, som dödligt träffades. Under färden till sjukhus avled ministern. Tandefelt häktades. Denne är en i politiskt avseende betydelslös person utan parti-åskådning.

Inrikesminister Ritavuori var den typiske representanten för den ödesdigra regeringspolitik, som visat benägenhet att kompromissa bort för en fast samhällsordning omistliga värden. I Finland har på senaste tiden rått en upprörd stämning i anledning av regeringens vänstertendenser. Och en formlig kampanj igångsattes mot minister R.

Dock är ingen politisk fraktion ansvarig för det nu begångna mordet. Attentatorn står fullkomligt ensam.

FRANSKA REGERINGEN.

Frankrikes förre president Raymond Poincaré har bildat den nya ministären och sålunda återinträtt i det politiska livet som premiärminister.

PÄVESTOLEN.

Påven Benedikt XV avled 22 januari. Han innehade katolska kyrkans högsta värdighet från 1914. Hans märkligaste åtgärd var återknytningen av de diplomatiska förbindelserna med Frankrikes regering, vilket skedde senaste år.

Till efterträdare har numera utsetts kardinal Ratti, som antagit namnet Pius XI.

JAPAN MOT BOLSJEVISMEN.

Japanska inrikes- och utrikesministrarna ha utarbetat ett lag-

förslag ang. åtgärder mot bolsjevikagitationen. I förslaget ingår 15 års straffarbete för dylik agitation.

PRIVATÄGANDERÄTTENS ÅTERINFÖRANDE I RYSSLAND.

MOSKVA, 5 febr. Det ekonomiska rådet i Smolensk har ansett det möjligt att till deras förra ägare återställa 60 industriella inrättningar. Likaledes återställas till de förra ägarna 1,300 kvarnar.

MINORITETSFRÅGAN I FOLKFÖRBUNDET.

En depesch från Genève av den 11 januari innehåller bl. a. följande: Folkförbundsrådet uppmade representanterna för Estland, Lettland och Litauen att gemensamt med förbundssekretariatet uppsätta en deklaration, gående ut på att minoriteterna i dessa stater skulle se sina intressen skyddade i överensstämmelse med Folkförbundets beslut.

Representanten för Estland,

Pusta, förklarade att minoriteternas intressen i hans land fullkomligt skyddades genom konstitutionen, lantdagens beslut och regeringens förfoganden. Representanten för Lettland, Walters, förklarade att de därvarande minoriteterna skulle få sina intressen tillgodosedda på legislativ väg, dock ville han icke påtaga sig några förpliktelser, som kunde binda det lettlandska parlamentet.

Ifrågavarande uttalanden synas dock knappast ha tillfredsställt Förbundsrådet, ty i depeschen för följande dag säges: I anslutning till Cunhas referat över minoritetsskyddet i Estland, Lettland och Litauen, beslöt man, att de baltiska staterna skulle sätta sig i förbindelse med sekretariatet i och för utarbetandet av en skyddsdeklaration. Skyddslagen bör ratificeras inom loppet av 6 månader.

Humor.

— „Har du hört att Pettersson efterlämnade allt vad han ägde till socknen?“
„Hur mycket var det?“
„Sex barn“.

KUNGÖRELSE.

Enligt svensk-finska St. Mikael församlingens i Reval allmänna stämmans beslut av den 15 januari d. å. **hava alla fullvuxna församlingsmedlemmar att erlægga i kyrkoskatt för år 1922 hundra mark (Emk 100:—).** Avgiften erlægges under första hälften av året. För försenad avgift (d. v. s. den som betalar efter den 1 juli) erlægges ett tillskott av Emk 25:—. Skatten emottages å pastorskausliet, Institutgat. 16, utomdess av kyrkorådskassören Herman Blees, Datschna gat. 1, samt i sakristian efter gudstjänsterna.

Å St. Mikael församlingens i Reval kyrkoråds vägnar:

D. Pettersson.

Sekreterare.